

9. B (katjusa.rucigaj@guest.arnes.si)

Dragi učenci 9. b,

nismo se videli že skoraj pet tednov. Vesela sem, da ste se resno in odgovorno lotili dela, ki ga morate, žal, opraviti na daljavo. Zelo izvirno ste napisali svoje konstruktivistične pesmi in izdelali »pesmi lepljenke«, ki smo jih objavili na šolski spletni strani. Poleg tega nekateri zelo veliko berete in ste v tem času tudi že opravili bralno značko.

V preteklem tednu ste ponovili, kaj je pridevnik, v delovnem zvezku ste utrjevali znanje o pomembnih obdobjih in osebah, povezanih z zgodovino slovenskega (knjižnega) jezika, na koncu pa ste svoje znanje preverili v Megakvizu.

Ta teden boste ponovili še dve besedni vrsti iz prejšnjih let, in sicer vse zaimke in števniki. V delovnem zvezku boste spoznali besedilno vrsto pripoved o življenju osebe, svoje znanje o književnosti (literarni zgodovini in literarni teoriji) pa boste preverili v preverjanju znanja. Svoje rezultate PZ mi boste obvezno poslali po e-pošti ali Lo.Polisu.

Še naprej upoštevajte navodila, ki jih že poznate: preden se lotite dela, v zvezek napišite ustrezen naslov učne vsebine, npr. Zaimki, Števniki, Ponovitev književnosti ... Svoje odgovore vedno natančno preverite v priloženih rešitvah, jih popravite in dopišite, kar vam manjka. Če česar koli ne razumete, se mi oglasite z vprašanji. Ne pozabite: vse, kar sem z **modro barvo** dopisala k razlagam/vajam/rešitvam, je potrebno prepisati ali nalepiti v zvezek k ustrezni učni vsebini, saj je pomembno (razlaga novih ali ponovitev starih izrazov, podatki o avtorjih, njihovem življenju in delu ...). Prosim vas, da vse gradivo, ki ga ne moremo pregledati skupaj (ali vam zanj nisem poslala rešitev), shranite, saj ga bomo pregledali, ko se vrnemo v šolo.

Ob koncu vsakega tedna preverite, ali ste opravili vse delo, pregledali rešitve nalog, pomembne izraze (obarvane z modro) zapisali v zvezek in mi po e-pošti poslali zahtevane naloge. Redno se mi oglašajte, kako vam gre. Ne pozabite pa tudi na oddih, branje, filme, pesmi, bralno značko ... Želim vam veliko dobre volje in uspeha pri opravljanju nalog tega tedna. Vsak naj se potruzi po svojih najboljših močeh! In ne pozabite: obvezno mi pošljite svoje rezultate preizkusa znanja iz književnosti.

Lepo vas pozdravljam!

Vaša učiteljica Katjuša

NAVODILA ZA DELO OD 13. DO 17. 4. 2020

● Če tega še niste storili, natančno **preverite rešitve nalog** v povezavi s pridevnikom (UL) in s poglavjem *Začetki slovenskega (knjižnega) jezika in njegova zgodovina* iz prejšnjega tedna.

● V tem tednu boste ponovili učne vsebine iz prejšnjih let: o **vseh zaimkih in števniki** (zapis razlage v zvezek, učni list z vajami), deloma bodo naloge povezane tudi z olimpijskimi igrami (povezava s športom). V delovnem zvezku boste brali neumetnostno besedilo in spoznali besedilno vrsto **pripoved o življenju osebe (DZ stran 114–121)**. Na koncu bo sledilo še **preverjanje znanja o književnosti, svoje rezultate PZ pa mi pošljite po e-pošti ali v Lo.Polis**. Skupaj s preizkusom je dela za približno 4 šolske ure.

● Utrdili boste svoje znanje o učnih vsebinah **ZAIMKI** in **ŠTEVNIK** (razlaga in zapis v zvezek, vaje na učnem listu, rešitve pa najdete na koncu priloge). Oboje ste spoznali že v prejšnjih letih, zato bomo obe besedni vrsti le ponovili.

Najprej v zvezek zapišite naslov ZAIMKI in si razlago zapišite ali prilepite v zvezek (kar je označeno z modro):

ZAIMKI

VRSTE ZAIMKOV	ZAIMKI	POMEN	PRIMERI
OSEBNI ZAIMKI	jaz, ti, on/ona/ono midva/medve, vidva/ vedve, onadva/onidve mi/me, vi/ve/Vi, oni/one	Uporabljamo jih namesto samostalnikov (bitij, stvari, pojmov), kadar teh nočemo natančno poimenovati . Določimo jim <i>osebo, število, sklon, (spol)</i> in jih <i>sklanjamo</i> (nekatero lahko <i>na daljši in na krajši način</i> , npr.: Vidim njega./Vidim ga.).	Ona me ne pozna. Zanj bi dal roko v ogenj. Brez njih ne bo dobre zabave. Predstavila ji ga je. Predenj je postavila škornje. Ne bo mu odpustila.
SVOJILNI ZAIMKI	moj, tvoj, njegov/njen najin, vajin, njun naš, vaš, njihov	Izražamo lastnino bitja ali predmeta. Uporabljamo jih namesto svojilnih pridevnikov (mamin = njen). Po njih se sprašujemo z vprašalnico čigav . Določimo jim <i>osebo, število, sklon</i> in jih <i>sklanjamo</i> .	Všeč mu je moja torba. Prideta tudi vajini mami? Njihove naloge so lažje od naših .
POVRATNI SVOJILNI ZAI MEK	svoj	Pove, da nekaj pripada tisti osebi, živali, predmetu, ki je imenovana v osebku . <i>Sklanjamo ga</i> .	Vabim te na svoj rojstni dan. Brez svojega potnega lista ne smeš potovati.
VPRAŠALNI ZAIMKI	kdo, kaj, koga, česa ... kakšen, kateri, čigav, koliko, kolikšen ... kje, kam, kod, kdaj, kako, zakaj, čemu ...	Sprašujemo se po osebah, živalih, rastlinah, predmetih in pojmi h. Sprašujemo se po lastnostih, vrsti, svojini in količini. Sprašujemo se po kraju, času, načinu, vzroku, namenu ... <i>Nekatero sklanjamo, drugih ne</i> .	Kdo je to? Kaj rad ješ? Kakšen je tvoj brat? Katera je tvoja najljubša barva? Kdaj se začne pouk? Kje boš med počitnicami? Zakaj me nisi poklicala?
OZIRALNI ZAIMKI	kdor, kar, kogar, česar ... kakršen, kateri, ki (<i>ki je skrajšana oblika zaimka kateri</i>), čigar, kolikor, kolikršen ... kjer, kamor, koder, kadar, kakor ...	Z njimi kaj opisujemo, razlagamo ali opisno odgovarjamo na vprašanja. Podobni so vprašalnim zaimkom, le da jih prepoznamo po črki -r . <i>Nekatero sklanjamo, drugih ne</i> .	Kadar imam čas, se odpravim ven. Kdor ne dela, naj ne je. To je fant, s katerim hodim v glasbeno šolo. Trener, ki trenira brata, si je zlomil nogo.
KAZALNI ZAIMKI	<i>Za najbolj blizu:</i> ta (jež)/ta (hiša)/to (srce) <i>Za srednje oddaljeno:</i> tisti/tista/tisto <i>Za najbolj oddaljeno:</i> óni/óna/óno tam, takih, takšnih ...	Kažejo na osebe, živali, rastline, pojme, lastnosti, vrsto, kraj, ki so bili v besedilu že imenovani . Pogosto se začnejo na črko t- . <i>Skoraj vse sklanjamo</i> . PAZI: Óni je osebni zaimek (npr. Óni lepo pojejo.). Óni je kazalni zaimek (npr. Ta in tisti sok sta okusna, óni pa ni.).	Njena najljubša jed je pica. Ta mora biti z zelenjavo. S tem kolesom tu in tudi s tistim ob tebi ali onim v garaži se vozimo vsi v družini.

Nato si v zvezek zapišite še naslov ŠTEVNIK in razlago zapišite ali prilepите v zvezek (kar je označeno z modro):

ŠTEVNIK

Števník je besedna vrsta, s katero poimenujemo števila (zapis z besedo ali s številko). Števníki so dveh vrst: **glavni** ali **vrstilni**.

1.) GLAVNI ŠTEVNIK: po njem se vprašamo KOLIKO?

Zapis s številko: 16, 599, 954, 8666 **Pazi, zapis brez pike!**

Zapis z besedo: **Pravilo: od 0 do 99 zapisujemo skupaj, stotice skupaj, tisočice narazen, npr.**

še**st**najst
pet**st**o devetindevet**st**deset
devet**st**o štiri**in**pet**st**deset
osem tisoč še**st**sto šest**in**še**st**deset

PAZI NA PRESLEDKE in na pravopis!

2.) VRSTILNI ŠTEVNIK: po njem se vprašamo KATERI (PO VRSTI)?

Zapis s številko: 16., 599., 954., 8666. **Pazi, zapis s piko!**

Zapis z besedo: **Pravilo: vse zapisujemo skupaj, torej je zapis vedno le z eno besedo, npr.**

še**st**najsti
pet**st**odevetindevet**st**deseti
devet**st**oštiri**in**pet**st**deseti
osem tisoč še**st**sto šest**in**še**st**deseti

Po zapisani razlagi o obeh besednih vrstah rešite učni list o zaimkih in števníku. Po končanem delu svoje odgovore preverite v rešitvah, ki jih najdete na koncu priloge.

VAJE ZAIMKI IN ŠTEVNIK

Bonton? Kaj je že to?

Eni ga spoštujejo, drugim se zdi odveč, starejši so prepričani, da ga mladi ne poznajo, mladi pa, da ga ne potrebujejo. Govorimo seveda o bontonu oziroma o lepem vedenju. Zdi se, da je vljudnost popolna neznanka, pa vendar so vse knjige o njej v hipu razprodane.

Poglejmo si nekaj zapovedi o lepem vedenju.

Nikoli ne prekinjajmo sogovornika, pazljivo ga poslušajmo in mu glejmo v oči. Tisti, ki se ozira okrog, medtem ko ljudje govorijo z njim, nazorno pokaže svoje nezanimanje. Takšen človek med ljudmi ni priljubljen. Nikoli ne prižgimo cigarete v stanovanju, kjer se ne kadi. Enako velja za avto, razen če nam lastnik to dovoli. Komu se predstavimo? Pravilni vrstni red predstavljanja: moški ženskam, mlajši starejšim, podrejeni nadrejenim. Ko vstopimo v trgovino, banko ali pisarno, pozdravimo blagajničarko in prodajalko ter se jima tudi vedno zahvalimo. Redkokdaj se zgodi, da naša prijaznost ni poplačana s prijaznostjo, kajti kakršen si ti, takšni bodo tudi drugi.

1. V zgornjem besedilu poišči in izpiši (upoštevaj tudi naslov)

osebne zaimke: _____,

svojilne zaimke: _____,

povratno svojilne zaimke: _____,

kazalne zaimke: _____,

vprašalne zaimke: _____,

oziralne zaimke: _____.

2. Kateri zaimek se večkrat pojavi v prvi povedi 1. odstavka? Izpiši ga. Določi mu osebo in število. Na kateri samostalnik se nanaša?

3. Iz predzadnje povedi izpiši zaimek. Poimenuj vrsto zaimka ter mu določi osebo, število in sklon. Nato ga postavi še v imenovalnik. Na katera samostalnika iz besedila se nanaša?

4. Iz prve povedi 2. odstavka izpiši zaimek. Poimenuj vrsto zaimka ter mu določi osebo, število in sklon. Nato ga postavi še v imenovalnik, v osnovno obliko.

5. V zvezek sklanjaj:

– zaimke: TI, MIDVA, ONE; KDOR/KAR;

– zveze zaimkov in samostalnikov: NJEGOV (avto), NAŠA (hiša); TA (pes).

6. V spodnjem besedilu o olimpijskih igrah poišči in podčrtaj vse števnike. Nato jih izpiši na ustrezno črto.

Olimpijske igre Tokio 2020, ki so obdržale svoje uradno ime, bodo zaradi novega koronavirusa na sporedu med 23. julijem in 8. avgustom 2021. leta. Najbolj izpostavljena je organizacija iger, saj bodo morali Japonci projekt, ki so ga sestavljali skoraj sedem let, zdaj reorganizirati v enem letu dni. Za letošnje poletje je že pripravljenih 43 tekmovališč, med katerimi so številna le začasna in naj bi neposredno po igrah dobila nove vsebine. To velja tudi za olimpijski stadion z 68.000 sedeži. Prve olimpijske igre moderne dobe so odprli 6. aprila 1896 v Atenah. Na njih je nastopalo 311 športnikov iz 14 držav. Največ predstavnikov so imeli Grki (230), Nemci, Britanci in Francozi. Dandanes na OI pride ogromno obiskovalcev, saj jih je bilo na 27. OI moderne dobe v Sydneyu leta 2000 npr. več kot 950.000 na dan, na njih pa je sodelovalo 10.651 športnikov iz 199 držav.

Glavni števniki:

Vrstilni števniki:

7. Vseh pet števnikov zapiši še z besedo.

3991 _____

5782. _____

13.663 _____

33.567 _____

6859. _____

● Ker je zapis števnikov zelo pomemben pri športnih rezultatih in olimpijskih igrah, vam poleg naloge 6 ponujam še nekaj jezikovnih zagat, povezanih s kvizom o olimpijskih igrah, ki ga ta teden lahko rešujete na šolski spletni strani. Rešitve najdete na koncu te priloge.

1. Kaj pomeni beseda "olimpionik"?

a) Udeleženec olimpijskih iger.

b) Dobitnik zlate medalje na OI.

c) Dobitnik katere koli medalje na OI.

č) Najstarejši udeleženec OI.

2. Izberi pravopisno pravičen zapis.

- a) Olimpiada je štiriletno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami ali pa tudi ne.
- b) Olimpijada je 4letno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami, ali pa tudi ne.
- c) Olimpijada je 4-letno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami ali pa tudi ne.
- č) Olimpiada je 4-letno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami, ali pa tudi ne.

3. Izberi pravilno obliko orodnika imen in priimkov znanih slovenskih olimpijcev.

- a) Z/S Leonom Štukljem, Mirom Cerarjem, Tino Maze, Luko Špikom
- b) Z/S Leonom Štukljom, Mirotom Cerarjom, Tino Maze, Lukatom Špikom
- c) Z/S Leonom Štukljem, Mirotom Cerarjem, Tino Maze, Lukatom Špikom
- č) Z/S Leonom Štukljom, Mirom Cerarjom, Tino Maze, Lukom Špikom

● Sledi učna vsebina **pripoved o življenju osebe (DZ stran 114–121)**. Besedilne vrste pripoved o življenju osebe ni potrebno natančno poznati, življenjepis pa smo letos že obravnavali. V zvezek ni potrebno pisati ničesar. Preberite le neumetnostno besedilo o pisatelju Borisu Pahorju v delovnem zvezku in rešite naloge od 1 do 12 iz delovnega zvezka. Preberite si tudi razlago, kaj je značilno za pripoved o življenju osebe (DZ str. 120–121). Ni potrebno rešiti naloge 12 na str. 121. Ko rešite naloge, svoje odgovore natančno **preverite v rešitvah**. Te najdete na koncu te priloge ali pa na spletni strani Mladinske knjige na straneh 51–54:

https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog#Sloven%C5%A1%C4%8Dina,%209.%20razred

● V tem tednu boste preverili svoje znanje o književnosti (od Brižinskih spomenikov do vključno obdobja med obema vojnama (ekspresionizem in socialni/družbeni realizem)). Preden se lotite preverjanja svojega znanja »**9. b – Preverjanje znanja – literarna zgodovina in literarna teorija**«, je potrebno ponoviti učne vsebine iz priročnika *Dober dan, književnost* in iz zvezka (literarna obdobja, avtorji, njihova dela, izrazi iz literarne teorije ...). Preverjanje znanja najdete tu spodaj, vse svoje odgovore pa **preverite v rešitvah**, ki jih najdete na koncu te priloge. Preštejte svoje točke in se ocenite glede na točkovnik. **Svoje rezultate mi obvezno pošljite po e-naslovu ali Lo.Polisu.**

Želim vam veliko uspeha!

Pred reševanjem preizkusa znanja obvezno ponovite svoje znanje o literarnih obdobjih, avtorjih in delih iz priročnika *Dober dan, književnost* in iz zvezka.

DODATNA NALOGA ZA HITREJŠE UČENCE: Na koncu ponovite tudi značilnosti književnih vrst (naredite si kratke izpiske ali se učite po priročniku *DDK*):

- **PROZA:** pravljica, pripovedka, bajka, basen, povest, roman, črtica, novela
- **POEZIJA:** balada, romanca, ep, sonet, ljubezenska pesem
- **DRAMATIKA:** komedija, tragedija, radijska/slušna igra

9. b – PREVERJANJE ZNANJA – LITERARNA ZGODOVINA IN LITERARNA TEORIJA

1. Na črto pred ustrezno obdobje dopiši eno od črtk. 3,5/

____ srednji vek/pismenstvo	A prvič dobimo besedila s posvetno (ne versko) vsebino
____ protestantizem/reformacija	B rokopisi (Celovski/Rateški, Stiški, Starogorski rokopis)
____ razsvetljenstvo	C dobimo prvo tiskano knjigo

Kateri so najstarejši rokopisi, ki so dokaz, da je slovenščina že zelo stara?

Ime: _____ Približen čas nastanka: _____
Vsebina: _____ Kraj nastanka: _____

2. Naštej 3 pomembne slovenske avtorje iz obdobja protestantizma/reformacije in k njim dopiši njihovo najpomembnejše delo. 3/

Avtor: _____, delo: _____
Avtor: _____, delo: _____
Avtor: _____, delo: _____

3. Naštej 6 značilnosti ljudskega slovstva (v povedi). 3/

Dopiši naslove ljudskih del, ki smo jih brali. 2,5/

Ljudska pravljica: _____

Ljudska pripovedka: _____

Ljudska romanca: _____

Ljudska balada: _____

Ljudska bajka: _____

4. V največ petih povedih zapiši pomen obdobja razsvetljenstva za Slovence (približen čas, značilnosti obdobja, avtorji, pomembna dela ...). 4/

5. Kdo je naš najpomembnejši pesnik iz obdobja romantike? Kaj je bil po poklicu? Zapiši naslov njegove pesniške zbirke. Zapiši tudi 5 stalnih pesniških oblik, ki jih je pisal, ter naslove 5 pesmi, ki smo jih brali in obravnavali. 4/

6. Dopolni podatke o pomembnih mejnikih iz slovenske književnosti (kjer se da, dopiši tudi avtorja in naslov dela). 5/

1. slovenska umetna pripovedka: _____

1. slovenski roman: _____

1. slovenska tiskana knjiga: _____

Najstarejši rokopisi: _____

1. prevod svetega pisma: _____

1. slovnica (v latinščini): _____

1. komedija: _____

1. pesniška zbirka s posvetno vsebino: _____

1. časnik/časopis v slovenskem jeziku: _____

1. tragedija: _____

7. Štirje avtorji, ki spadajo v obdobje moderne, so: Dragotin Kette, Josip Murn Aleksandrov, _____ in _____.

Vsakemu dopiši, ali je pesnik, pisatelj ali dramatik (ali dvoje/troje od tega) ter ga poveži z njegovim delom. Izbiraj med deli: Žebljarska, Bobi, Na očevem grobu, Pesem/V daljavi, Z vlakom.

8. Ustrezno dopolni (izbiraj med možnostmi a, b, c, č ali d). 2/

Primož Trubar je za slovenski knjižni jezik izbral _____ govor, ki mu je

a) ljubljanski b) mariborski c) novomeški č) koprski

dodal posebnosti iz _____ narečja.

a) štajerskega b) dolenskega c) prekmurskega č) primorskega d) gorenjskega

Naštej 3 zvrsti književnosti. _____

9. Dopolni. 5/

● Avtorji Josip Jurčič, Fran Levstik, Simon Gregorčič in Simon Jenko sodijo v književno obdobje, ki ga imenujemo _____.

Avtorja dopiši na črto pred njegovo delo ter podčrtaj, ali gre za prozo, poezijo ali dramatiko.

- _____: humoreska Kozlovska sodba v Višnji Gori – proza/poezija/dramatika

- _____: Po slovesu – proza/poezija/dramatika

- _____: Soči – proza/poezija/dramatika

- _____: pripovedka Martin Krpan – proza/poezija/dramatika

5/

● Avtorji Ivan Tavčar, Janko Kersnik, Anton Aškerc in Zofka Kveder sodijo v književno obdobje, ki ga imenujemo _____.

K avtorju na črto dopiši njegovo delo (a) in zraven dopiši, za katero književno vrsto (b) gre. Izbiraj med naslednjimi možnostmi:

a) Potovalci, Mačkova očeta, Tržačan, Visoška kronika, Čaša nesmrtnosti

b) roman, slika, črtica, lirski pesem, epski pesem, povest

- Ivan Tavčar: _____

- Janko Kersnik: _____

- Anton Aškerc: _____

- Zofka Kveder: _____

10. Obdobje med obema vojnama se deli na dve podobdobji:

4/

- _____ ekspresionizem,

- _____ socialni/družbeni realizem.

Na črto pred obe podobdobji dopiši številke avtorjev, ki so pisali v tem obdobju, na črto za avtorji pa črko, ki označuje njegovo delo.

- France Bevk (1) _____, Ciril Kosmač (2) _____, Srečko Kosovel (3) _____, Prežihov Voranc (4) _____

- novela Gosenica (A), pesem Kons 4 (B), črtica Potolčeni kramoh (C), roman Kaplan Martin Čedermac (Č), povest Pastirci (D)

11. Dopolni razpredelnico po zgledu.

9/

AVTOR	NASLOV DELA	VRSTA BESEDILA/TEMATIKA	OBDOBJE
Anton Tomaž Linhart		komedija	
	Katekizem z dvema razlagama	versko besedilo	
		domovinska pesem	od romantike do realizma
France Prešeren		balada	
Anton Aškerc		pesem z bivanjsko tematiko	
		črtica s socialno tematiko	moderna
		romanca	ljudsko slovstvo
Oton Župančič		pesem s socialno tematiko	
	Martin Krpan		od romantike do realizma

TOČKOVNIK: 55–49,5 = 5; 49–44 = 4; 43,5–35,5 = 3; 35–27,5 = 2

9. B – REŠITVE – UL ZAIMKI IN ŠTEVNIK

Bonton? Kaj je že to?

Eni **ga** spoštujejo, drugim se zdi odveč, starejši so prepričani, da **ga naši** mladi ne poznajo, mladi pa, da **ga** ne potrebujejo. Govorimo seveda o bontonu oziroma o **vašem** lepem vedenju. Zdi se, da je vljudnost popolna neznanka, pa vendar so vse knjige o **njej** v hipu razprodane.

Poglejmo si nekaj **mojih** zapovedi o lepem vedenju.

Nikoli ne prekinjajmo **svojega** sogovornika, pazljivo **ga** poslušajmo in **mu** glejmo v oči. **Tisti, ki** se ozira okrog, medtem ko ljudje govorijo z **njim**, nazorno pokaže **svoje** nezanimanje. **Takšen** človek med ljudmi ni priljubljen. Nikoli ne prižgimo cigarete v stanovanju, **kjer** se ne kadi. Enako velja za avto, razen če **nam** lastnik **to** dovoli. **Komu** se predstavimo? Pravilni vrstni red predstavljanja: moški ženskam, mlajši starejšim, podrejeni nadrejenim. Ko vstopimo v trgovino, banko ali pisarno, pozdravimo blagajničarko in prodajalko ter se **jima** tudi vedno zahvalimo. Redkokdaj se zgodi, da **naša** prijaznost ni poplačana s prijaznostjo, kajti **kakršen** si **ti, takšni** bodo tudi drugi.

1. V zgornjem besedilu poišči in izpiši (upoštevaj tudi naslov)

osebne zaimke: ga, ga, ga, njej, ga, mu, njim, nam, jima, ti

svojilne zaimke: naši, vašem, mojih, naša

povratno svojilne zaimke: svojega, svoje

kazalne zaimke: to, tisti, takšen, to, takšni

vprašalne zaimke: kaj, komu

oziralne zaimke: ki, kjer, kakršen

2. Kateri zaimek se večkrat pojavi v prvi povedi 1. odstavka? Izpiši ga. Določi mu osebo in število. Na kateri samostalnik se nanaša?

Osebni zaimek »ga«. GA – 3. oseba, ednina. Nanaša se na besedo bonton.

3. Iz predzadnje povedi izpiši zaimkek. Poimenuj vrsto zaimka ter mu določi osebo, število in sklon. Nato ga postavi še v imenovalnik. Na katera samostalnika iz besedila se nanaša?

Jima. Osebni zaimkek. 3. oseba, dvojina, dajalnik. V imenovalniku: ONIDVE. Nanaša se na blagajničarko in prodajalko.

4. Iz prve povedi 2. odstavka izpiši zaimkek. Poimenuj vrsto zaimka ter mu določi osebo, število in sklon. Nato ga postavi še v imenovalnik, v osnovno obliko.

Mojih. Svojilni zaimkek. 1. os., množina, roditelj. V imenovalniku: moje (zapovedi).

5. V zvezek sklanjaj (od imenovalnika do orodnika):

TI: ti, tebe/te, tebi/ti, tebe/te, (pri) tebi, (s) teboj/tabo

MIDVA: midva, naju, nama, naju, (pri) naju, (z) nama

ONE: one, njih/jih, njim/jim, njih/jih, (pri) njih, (z) njimi

KDOR: kdor, kogar, komur, kogar, (pri) komer, (s) komer

KAR: kar, česar, čemur, kar, (pri) čemer, (s) čimer

NJEGOV (avto): njegov (avto), njegovega (avta), njegovemu (avtu), njegov (avto), (pri) njegovem (avtu), (z) njegovim (avtom)

NAŠA (hiša): naša (hiša), naše (hiše), naši (hiši), našo (hišo), (pri) naši (hiši), (z) našo (hišo)

TA (pes): ta (pes), tega (psa), temu (psu), tega (psa), (o/pri) tem (psu), (s) tem (psom)

6. V spodnjem besedilu poišči in podčrtaj vse števnike. Nato jih izpiši na ustrezno črto.

Olimpijske igre Tokio 2020, ki so obdržale svoje uradno ime, bodo zaradi novega koronavirusa na sporedu med 23. julijem in 8. avgustom 2021. leta. Najbolj izpostavljena je organizacija iger, saj bodo morali Japonci projekt, ki so ga sestavljali skoraj sedem let, zdaj reorganizirati v enem letu dni. Za letošnje poletje je že pripravljenih 43 tekmovališč, med katerimi so številna le začasna in naj bi neposredno po igrah dobila nove vsebine. To velja tudi za olimpijski stadion z 68.000 sedeži. Prve olimpijske igre moderne dobe so odprli 6. aprila 1896 v Atenah. Na njih je nastopalo 311 športnikov iz 14 držav. Največ predstavnikov so imeli Grki (230), Nemci, Britanci in Francozi. Dandanes na OL pride ogromno obiskovalcev, saj jih je bilo na 27. OL moderne dobe v Sydneyu leta 2000 npr. več kot 950.000 na dan, na njih pa je sodelovalo 10.651 športnikov iz 199 držav.

Glavni števniki: 2020, sedem, enem, 43, 68.000, 1896, 311, 14, 230, 2000, 950.000, 10.651, 199

Vrstilni števniki: 23., 8., 2021., prve, 6., 27.

7. Vseh pet števnikov zapiši še z besedo.

3991 tri tisoč devetsto enaindevetdeset

5782. pettisočsedemstodvainosemdeseti

13.663 trinajst tisoč šeststo triinšestdeset

33.567 triintrideset tisoč petsto sedeminšestdeset

6859. šesttisočosemstodevetinpetdeseti

9. B – REŠITVE JEZIKOVNIH ZAGAT, POVEZANIH Z OLIMPIJSKIMI IGRAMI

1. Kaj pomeni beseda "olimpionik"?

a) Udeleženec olimpijskih iger.

b) Dobitnik zlate medalje na OL.

c) Dobitnik katere koli medalje na OL.

č) Najstarejši udeleženec OL.

2. Izberi pravopisno pravilen zapis.

a) Olimpiada je štiriletno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami ali pa tudi ne.

b) Olimpijada je 4letno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami, ali pa tudi ne.

c) Olimpijada je 4-letno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami ali pa tudi ne.

č) Olimpiada je 4-letno obdobje, ki se konča z olimpijskimi igrami, ali pa tudi ne.

3. Izberi pravilno obliko orodnika imen in priimkov znanih slovenskih olimpijcev.

a) Z/S Leonom Štukljem, Mirom Cerarjem, Tino Maze, Luko Špikom

b) Z/S Leonom Štukljom, Mirotom Cerarjom, Tino Maze, Lukatom Špikom

c) Z/S Leonom Štukljem, Mirotom Cerarjem, Tino Maze, Lukatom Špikom

č) Z/S Leonom Štukljom, Mirom Cerarjom, Tino Maze, Lukom Špikom

9. B – REŠITVE PZ – LITERARNA ZGODOVINA IN LITERARNA TEORIJA

(vsak odgovor točkuj po 0,5 točke)

1. Na črto pred ustrezno obdobje dopiši eno od črtk.

3,5/

B srednji vek/pismenstvo

A prvič dobimo besedila s posvetno (ne versko) vsebino

C protestantizem/reformacija

B rokopisi (Celovski/Rateški, Stiški, Starogorski rokopis)

A razsvetljenstvo

C dobimo prvo tiskano knjigo

Kateri so najstarejši rokopisi, ki so dokaz, da je slovenščina že zelo stara?

Ime: Brižinski spomeniki

Približen čas nastanka: okrog leta 1000

Vsebina: verska

Kraj nastanka: okolica Vrbskega jezera (današnja avstrijska Koroška)

2. Naštej 3 pomembne slovenske avtorje iz obdobja protestantizma/reformacije in k njim dopiši njihovo najpomembnejše delo.

3/

Avtor: **Primož Trubar**, delo: **Katekizem in Abecednik (1550)**

Avtor: **Jurij Dalmatin**, delo: **prevod Svetega pisma/Biblije (12. na svetu!)**

Avtor: **Adam Bohorič**, delo: **slovnica slovenskega jezika Zimske urice (v latinščini)**

3. Naštej 6 značilnosti ljudskega slovstva. (Pazi, v povedi!)

3/

Npr.: Značilnosti ljudskega slovstva so: ne poznamo avtorja, besedila so se prenašala ustno/iz roda v rod, zato so nastale različice, v jeziku najdemo veliko narečnih in starinskih besed, okrasnih pridevkov, pomanjševalnic, pretiravanj in stalnih števil (npr. 3, 7, 9, 12 ...).

Dopiši naslove **ljudskih** del, ki smo jih brali.

2,5/

Ljudska pravljica: npr. **Železni prstan**

Ljudska pripovedka: npr. **Peter Klepec/Kralj Matjaž ...**

Ljudska romanca: **Pegam in Lambergar**

Ljudska balada: **Galjot**

Ljudska bajka: **Volkodlak**

4. V **največ petih povedih** zapiši pomen obdobja razsvetljenstva za Slovence (približen čas, značilnosti obdobja, avtorji, dela ...).

4/

Na primer: Razsvetljenstvo je obdobje, ki zajema čas od 2. polovice 18. do začetka 19. stoletja. Zanj je značilno, da so ljudi želeli »razsvetliti«, izobraziti, zato so uvedli obvezno šolanje, nastajala pa so besedila s poučno vsebino, ki večinoma ni bila več verska. V tem času dobimo prvo komedijo (A. T. Linhart Županova Micka), prvo posvetno pesem (nima verske vsebine), prvi časnik Lublanske novice (urednik V. Vodnik) in prvo znano pesniško zbirko Pesme za pokušino (V. Vodnik). Iz Zoisovega kroga sta izšla tudi dva najpomembnejša avtorja tega obdobja: duhovnik, pesnik, jezikoslovec, prevajalec, časnikar in ravnatelj/učitelj **Valentin Vodnik** ter dramatik **Anton Tomaž Linhart**.

5. Kdo je naš najpomembnejši pesnik iz obdobja romantike? **France Prešeren**. Kaj je bil po poklicu?

Pravnik. Zapiši naslov njegove pesniške zbirke. **Poezije**. Zapiši tudi 5 stalnih pesniških oblik, ki jih je pisal, ter naslove 5 pesmi, ki smo jih brali in obravnavali.

4/

Stalne pesniške oblike: **sonet, balada, romanca, ep, glosa, gazela ...**

Brali smo: ep **Krst pri Savici**, balado **Povodni mož**, romanco **Turjaška Rozamunda**, sonet **Apel in čevljar**, glosa **Glosa**, gazelo **Gazela 6**, Zdravljico ...

6. Dopolni podatke o pomembnih mejnikih iz slovenske književnosti (kjer se da, dopiši tudi avtorja in naslov dela).

5/

1. slovenska umetna pripovedka: **Fran Levstik: Martin Krpan**

1. slovenski roman: **Josip Jurčič: Deseti brat**

1. slovenska tiskana knjiga: **Primož Trubar: Katekizem in Abecednik (1550)**

Najstarejši rokopisi: **Brižinski spomeniki** (avtorstvo: duhovniki, ki so bili edini opismenjeni)

1. prevod svetega pisma: **Jurij Dalmatin (Biblija, 1584)**

1. slovnica (v latinščini): **Adam Bohorič: Zimske urice/Articae Horulae (1584)**

1. komedija: **Anton Tomaž Linhart: Županova Micka**

1. pesniška zbirka s posvetno vsebino: **Valentin Vodnik: Pesme za pokušino**

1. časnik/časopis v slovenskem jeziku: **Lublanske novice** (urednik **Valentin Vodnik**)

1. tragedija: **Josip Jurčič in Fran Levstik: Tugomer**

7. Štirje avtorji, ki spadajo v obdobje moderne, so: **Dragotin Kette, Josip Murn Aleksandrov,**

5/

Ivan Cankar in **Oton Župančič**.

Vsakemu dopiši, ali je pesnik, pisatelj ali dramatik (ali dvoje/troje od tega) ter ga poveži z njegovim delom.

Izbiraj med deli: **Žebljarska, Bobi, Na otčevem grobu, Pesem/V daljavi, Z vlakom.**

Ivan Cankar: pesnik, pisatelj in dramatik; **Bobi**

Dragotin Kette: pesnik (in pisatelj za otroke); **Na otčevem grobu**

Oton Župančič: pesnik, dramatik; **Žebljarska, Z vlakom**

Josip Murn Aleksandrov: pesnik; **Pesem/V daljavi**

8. Ustrezno dopolni (izbiraj med možnostmi a, b, c, č ali d).

2/

Primož Trubar je za slovenski knjižni jezik izbral **a) ljubljanski** govor, ki mu je dodal posebnosti iz **b) dolenskega** narečja.

Naštej 3 zvrsti književnosti. **Poezija ali pesništvo, proza ali pripovedništvo in dramatika/dramska besedila.**

9. Dopolni.

5/

• Avtorji **Josip Jurčič, Fran Levstik, Simon Gregorčič** in **Simon Jenko** sodijo v književno obdobje, ki ga imenujemo **od romantike do realizma**.

Avtorja dopiši na črto pred njegovo delo ter podčrtaj, ali gre za prozo, poezijo ali dramatiko.

- **Josip Jurčič**: humoreska **Kozlovska sodba v Višnji Gori** – proza/poezija/dramatika

- **Simon Jenko**: Po slovesu – proza/poezija/dramatika

- **Simon Gregorčič**: Soči – proza/poezija/dramatika

- **Fran Levstik**: pripovedka **Martin Krpan** – proza/poezija/dramatika

• Avtorji Ivan Tavčar, Janko Kersnik, Anton Aškerc in Zofka Kveder sodijo v književno obdobje, ki ga imenujemo **realizem**.

K avtorju na črto dopiši njegovo delo (a) in zraven dopiši, za katero književno vrsto (b) gre. Izbiraj med naslednjimi možnostmi:

a) Potovalci, Mačkova očeta, Tržačan, Visoška kronika, Čaša nesmrtnosti

b) roman, slika, črtica, lirski pesem, epski pesem, povest

- Ivan Tavčar: **Tržačan (slika); Visoška kronika (roman)**

- Janko Kersnik: **Mačkova očeta (slika)**

- Anton Aškerc: **Čaša nesmrtnosti (epski pesem)**

- Zofka Kveder: **Potovalci (črtica)**

10. Obdobje med obema vojnoma se deli na dve podobdobji:

- **3 (Srečko Kosovel)** ekspresionizem,

- **1 (France Bevk), 2 (Ciril Kosmač), 4 (Prežihov Voranc)** socialni/družbeni realizem.

Na črti pred obe podobdobji dopiši številke avtorjev, ki so pisali v tem obdobju, na črto za avtorji pa črko, ki označuje njegovo delo.

- France Bevk (1) **Č, D**, Ciril Kosmač (2) **A**, Srečko Kosovel (3) **B**, Prežihov Voranc (4) **C**

- novela Gosenica (A), pesem Kons 4 (B), črtica Potolčeni kramoh (C), roman Kaplan Martin Čedermac (Č), povest Pastirci (D)

11.

4/

9/

AVTOR	NASLOV DELA	VRSTA BESEDILA/TEMATIKA	OBDOBJE
Anton Tomaž Linhart	Županova Micka	komedija	razsvetljenje
Primož Trubar	Katekizem z dvema razlagama	versko besedilo	protestantizem/reformacija
Simon Gregorčič	Soči	domovinska pesem	od romantike do realizma
France Prešeren	Povodni mož	balada	romantika
Anton Aškerc	Čaša nesmrtnosti	pesem z bivanjsko tematiko	realizem
Ivan Cankar	Bobi	črtica s socialno tematiko	moderna
Ijudska	Pegam in Lambergar	romanca	ljudsko slovstvo
Oton Župančič	Žebljarska	pesem s socialno tematiko	moderna
Fran Levstik	Martin Krpan	priprava	od romantike do realizma

TOČKOVNIK: 55–49,5 = 5; 49–44 = 4; 43,5–35,5 = 3; 35–27,5 = 2

9. B – REŠITVE – 8. UČNI SKLOP: PO NJIH NAS POZNAJO – VITEZ SLOVENSKE BESEDE (DELOVNI ZVEZEK) Pripoved o življenju osebe

1. naloga:

a-naloga:

Po smislu, npr.:

Pregovor pomeni, da se ljudje težko uveljavijo v domači deželi/težko priznajo njihove dosežke.

b-naloga:

Na primer:

Ime: **Špela Lenarčič; Franc Gorenc**

S čim se ukvarja: **Je oblikovalka nakita. Je poveljnik Natovih zračnih sil.**

2. naloga:

a-naloga:

A Ob stotem rojstnem dnevu Borisa Pahorja.

B Ob devetindevetdesetem rojstnem dnevu Borisu Pahorja.

C Ob podelitvi Prešernove nagrade Borisu Pahorju.

Č Ob podelitvi francoskega reda legije časti Borisu Pahorju.

b-naloga:

A Da bi se bralec udeležil praznovanja ob Pahorjevem rojstnem dnevu.

B Da bi bralca obvestil o praznovanju Borisa Pahorja.

C Da bi med bralci opravil anketo o pomenu Borisa Pahorja.

Č Da bi bralcu predstavil življenje Borisa Pahorja in njegovo delo.

c-naloga:

Po smislu, npr.:

Najbolj sem si zapomnil/-a podatek, da mu slovenske oblasti niso bile najbolj naklonjene, saj so mu celo prepovedale vstop v državo. Ta podatek pa sem si najbolj zapomnil/-a zato, ker me je zelo presenetil, saj ne razumem, zakaj je imela oblast tak odnos do njega, ko pa se je vedno boril za Slovence in slovenščino.

3. naloga:

Po smislu, npr.:

1. odstavek: **rojstvo in začetno šolanje v Trstu**
2. odstavek: srednja šola in študij teologije
3. odstavek: ponovno opravljanje mature in vpoklic v italijansko vojsko
4. odstavek: **pridružitvev OF in življenje v koncentracijskem taborišču**
5. odstavek: **nadaljevanje študija na Univerzi v Padovi in diploma, življenje svobodnega umetnika**
6. odstavek: prelomnice v njegovem zasebnem in javnem življenju
7. odstavek: **znamenita dela in spor s slovensko oblastjo vse do osamosvojitve Slovenije**
8. odstavek: **izkazovanje časti z dodeljevanjem nagrad**

4. naloga:

Pisec pripoveduje o enem doživetju iz življenja Borisa Pahorja.

DA NE

Pisec pripoveduje o več dogodkih in doživetjih iz življenja Borisa Pahorja.

DA NE

Vsak odstavek govori o eni značajski ali zunanji značilnosti Borisa Pahorja.

DA NE

Vsak odstavek govori o obdobju iz življenja Borisa Pahorja.

DA NE

Podatki v besedilu so urejeni v časovnem zaporedju.

DA NE

Podatki v besedilu so urejeni od najbolj do najmanj pomembnega.

DA NE

5. naloga:

a-naloga:

Boris Pahor se je rodil **26. avgusta/8. leta 1913** v Trstu. Kot otroka ga je močno zaznamoval požig slovenskega narodnega doma v Trstu **13. julija/7. 1920**, le **nekaj** let zatem pa še prepoved slovenskih šol. Od **1923.** leta je tako nadaljeval šolanje v italijanščini. Potem ko je končal osnovno šolo, se je leta **1930** vpisal na semenišče in na njem čez **pet/5** let maturiral. Leta **1935** se je vpisal na teološko fakulteto.

b-naloga:

O vršilcu/**času**/kraju/vzroku/načinu dogajanja.

6. naloga:

a-naloga:

- **Leta 1938** je Pahor ugotovil, da študij teologije ni zanj.
- **Takrat** se je znašel pred novo preizkušnjo, saj njegova semeniška matura za vpis na druge študije ni bila veljavna.
- Ostal je v italijanski vojski in **pod fašizmom** v libijski puščavi ponovno maturiral.
- Ko je bil **leta 1941** kot vojaški prevajalec premeščen v taborišče za ujete častnike jugoslovanske vojske ob Gardsko jezero, se je lahko končno vpisal na študij italijanske književnosti na Univerzi v Padovi.
- **Po koncu zdravljenja** se je vrnil v Trst in nadaljeval študij na Univerzi v Padovi.
- Izpita je vendarle opravil in **leta 1947** diplomiral.

b-naloga:

Po smislu, npr.:

Pisec je za vsak dogodek zapisal tudi čas dogajanja, da vemo, kako so se dogodki časovno odvijali oz. kdaj se je posamezni dogodek sploh zgodil.

7. naloga:

a-naloga:

Glagoli iz odstavka: **so bila, je prišel, se je poročil, se je zaposlil, je izšel**

b-naloga:

Glagoli so v sedanjiku/**pretekliku**/prihodnjiku, saj besedilo govori o dogodkih, ki pravkar potekajo/ se vedno ponavljajo/**so se že zgodili**/se šele bodo dogajali.

8. naloga:

a-naloga:

Na primer, trije podatki od:

da se je Pahor rodil v mračnih časih, da še ni bil star sedem let, ko so požgali slovenski narodni dom v Trstu, da se mu je požig slovenskega narodnega doma v Trstu vtisnil globoko v spomin, da je druga grenka izkušnja sledila, ko je končal četrti razred slovenske osnovne šole, da mu je oče e moral najeti učitelja, da ga je vsaj za silo naučil izražanja v knjižni italijanščini, da mu od tedaj, kot pravi sam, v šoli ni šlo najbolje, Ker ni obvladal tujega jezika in ker ni hotel postati »nekdo drug«, se je spremenil v »mesečnika«, ki se je rad potepal.

b-naloga:

- Izpuščeni podatki so stvarni oz. objektivni / **niso stvarni oz. subjektivni**.
- Mogoče jih je/**Ni jih mogoče** preveriti v zgodovinskih listinah.
- V njih pisec predstavlja zunanje dogodke/**osebne izkušnje in mnenja**.
- Zaradi njih je besedilo bolj nepristransko in natančnejše/**bolj živo in privlačno za bralca**.

9. naloga:

- Med študijem **ga je močno pretresel brutalni napad** na slovenskega zborovodjo Lojzeta Bratuža.
- V tem času **je iz dneva v dan požiral dela francoskih pisateljev in filozofov**.

- Naslednja leta **so bila zanj prelomna** tako pri javnem delovanju kot v osebni življenju.
- Leta 1959 izide zbirka kratke proze Kres v pristanu, v kateri je zapisan **boleč spomin na goreči Narodni dom**, leta 1967 pa **pretresljivi roman** Nekropola, ki govori o dogajanju v nemškem koncentracijskem taborišču.
- Pahorjeva **izjemna dela** pa v njegovi matični domovini **niso bila deležna pozornosti, kakršno bi si zaslužila**.
- Tako je **še leta 1992**, pri svojih 79 letih, **končno dobil** Prešernovo nagrado in postal tudi v Sloveniji eden **najbolj cenjenih** pisateljev in **najbolj spoštovanih Slovencev**.

10. naloga:

Besedilo je bilo objavljeno v enciklopediji/**časopisu**.

Značilnosti besedila: **besedilo ima uvod, ki se začne z besedo, značilno za objavo v časopisih (včeraj), v besedilo je vključeno tudi osebno mnenje avtorja, besedilo je predolgo, da bi bilo objavljeno v enciklopediji.**

11. naloga:

a-naloga:

1930–35, koprsko semenišče	Na skrivaj bere slovenske knjige.
1936, Gorica	Pretrse ga umor zborovodje Lojzeta Bratuža.
po letu 1936	Zavzemati se začne za pravice slovenščine.
jesen 1943–januar 1944, Trst	Deluje v Osvobodilni fronti.
28. februar 1944, Trst	Nemci ga pošljejo v koncentracijsko taborišče.
leta po vojni (leta 1951)	Vključi se v slovensko kulturno in politično življenje.
1953, Trst	Zaposli se na slovenski šoli kot profesor književnosti.
decembra 2009	Odkloni nagrado, ki mu jo je ponudil tržaški župan.

b-naloga:

5 Prešernova nagrada	6 francoski red legije časti
2 roman Onkraj pekla so ljudje	3 zbirka kratke proze Kres v pristanu
4 roman Nekropola	1 roman Mesto v zalivu